

ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΓΥΝΑΙΚΩΝ ΠΡΟΒΑΤΑ ΑΜΑΖΟΝΕΣ

ΕΡΕΥΝΑ
ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΑ ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΤΙΣ
ΠΡΟΟΠΤΙΚΕΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΑΤΑ ΣΕΡΡΩΝ

27/10/2025

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

<u>ΕΙΣΑΓΩΓΗ</u>	3
<u>ΘΕΜΑ 1^ο - Η ΈΡΕΥΝΑ ΜΑΣ</u>	4
<i>1.1 ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ</i>	4
<i>1.2 ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ</i>	4
<u>ΘΕΜΑ 2^ο – ΤΑ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΈΡΕΥΝΑΣ</u>	6
<i>2.1 ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΒΑΤΑ</i>	6
<i>2.2 ΠΛΕΟΝΕΚΤΗΜΑΤΑ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΒΑΤΑ</i>	11
<i>2.3 ΟΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ</i>	14
<u>ΘΕΜΑ 3^ο – ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ</u>	19
<i>3.1 ΟΜΑΔΟΠΟΙΗΣΗ ΚΑΙ ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΤΩΝ ΚΑΤΟΙΚΩΝ</i>	19
<u>ΘΕΜΑ 4^ο – ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ</u>	21
<i>4.1 ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΑΤΑ ΣΕΡΡΩΝ</i>	21
<i>4.2 ΑΝΑΛΥΤΙΚΟ ΣΧΕΔΙΟ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΠΡΟΒΑΤΑ ΣΕΡΡΩΝ</i>	24
<i>4.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΠΡΟΤΑΣΕΩΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΒΑΤΑ ΣΕΡΡΩΝ</i>	26
<u>ΕΠΙΛΟΓΟΣ</u>	27
<u>ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ</u>	29

Εισαγωγή

Ο Πολιτιστικός Σύλλογος Γυναικών Προβατά «Αμαζόνες» **αποτελεί έναν από τους πλέον δραστήριους φορείς της τοπικής κοινωνίας**, με πολυετή παρουσία και ουσιαστική συμβολή στη διατήρηση και αναβίωση των παραδόσεων, καθώς και στην προώθηση της ενημέρωσης και της ευαισθητοποίησης γύρω από ζητήματα που αφορούν τη γυναίκα και την οικογένεια. Αναγνωρίζοντας τις διαρκώς μεταβαλλόμενες κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, ο Σύλλογος **έχει θέσει ως στρατηγικό του στόχο την υλοποίηση καινοτόμων δράσεων που θα συμβάλουν ουσιαστικά στην πρόοδο και την ευημερία του τόπου.**

Στα πλαίσια αυτού του στρατηγικού στόχου, ο Πολιτιστικός Σύλλογος Γυναικών Προβατά «Αμαζόνες» έχει αναπτύξει τα τελευταία δύο έτη μια στενή συνεργασία με εξειδικευμένο οικονομολόγο - σύμβουλο ανάπτυξης, **με σκοπό τον εκσυγχρονισμό των δομών του και την εφαρμογή πρωτοποριακών πρακτικών που ανταποκρίνονται στις σύγχρονες ανάγκες της τοπικής κοινωνίας.** Μία από τις σημαντικότερες πρωτοβουλίες αυτής της συνεργασίας είναι η συστηματική καταγραφή των πραγματικών αναγκών και προτεραιοτήτων των κατοίκων του Προβατά Σερρών, μέσω της διεξαγωγής στοχευμένης έρευνας.

Η συγκεκριμένη έρευνα **σχεδιάστηκε και υλοποιήθηκε με βασικό στόχο την ανάδειξη των θεμάτων που απασχολούν τους πολίτες**, την ιεράρχηση των προβλημάτων και των προκλήσεων που αντιμετωπίζει η κοινότητα, καθώς και τη συλλογή προτάσεων και ιδεών που θα μπορούσαν να συμβάλουν στην ενίσχυση της ποιότητας ζωής στην περιοχή. Η μεθοδολογία που ακολουθήθηκε διασφαλίζει την αντιπροσωπευτικότητα του δείγματος και την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων, ενώ η ανάλυση των δεδομένων παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα της υφιστάμενης κατάστασης και των αναγκών του οικισμού.

Η παρούσα μελέτη απευθύνεται στην **Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και στον Δήμο Σερρών**, με την προσδοκία ότι τα ευρήματά της θα αποτελέσουν πολύτιμο εργαλείο για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων, εντός των ορίων του εφικτού.

Πιστεύουμε ότι η ανάδειξη των πραγματικών αναγκών της τοπικής κοινωνίας, όπως αυτές καταγράφηκαν από τους ίδιους τους κατοίκους, μπορεί να αποτελέσει **τη βάση για έναν ουσιαστικό διάλογο και για τη χάραξη πολιτικών** που θα οδηγήσουν στη βιώσιμη ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή του Προβατά Σερρών.

Θέμα 1^ο - Η Έρευνα Μας

1.1 Αντικείμενο της Έρευνας

Το αντικείμενο της έρευνας είναι η καταγραφή των αναγκών των κατοίκων του Προβατά Σερρών.

Το χωριό Προβατάς του Νομού Σερρών έχει τα εξής βασικά δημογραφικά στοιχεία:

Βασικά στοιχεία

- Βρίσκεται στο Δήμο Σερρών, στην Περιφερειακή Ενότητα Σερρών, Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας.
- Υψόμετρο ~ 29 μέτρα από την επιφάνεια της θάλασσας.
- Σύμφωνα με απογραφή του 2011, ο πληθυσμός ήταν **1.099** κάτοικοι.
- Σε πιο πρόσφατα στοιχεία (2021) αναφέρεται ότι η κοινότητα έχει **829** κατοίκους.

Παρατηρήσεις

- Η μείωση από 1.099 το 2011 σε 829 το 2021 δείχνει μια σημαντική μείωση του μόνιμου πληθυσμού — πιθανώς λόγω μετανάστευσης των νέων, και θνησιμότητας οφειλόμενη στην ηλικιακή γήρανση.
- Όπως και ολόκληρος ο νομός Σερρών, η περιοχή αντιμετωπίζει πρόβλημα δημογραφικής συρρίκνωσης. Η Περιφερειακή Ενότητα Σερρών κατέγραψε μείωση περίπου 14,30% στην τελευταία δεκαετία.
- Παρά το μικρό μέγεθος, το χωριό διατηρεί δραστήριο πολιτιστικό σύλλογο με σημαντικές ετήσιες εκδηλώσεις (π.χ. γιορτή ρυζιού), που υποδηλώνουν την ζωντάνια της τοπικής κοινότητας.

Οι κάτοικοι της κοινότητας είναι κατά κύριο λόγο συνταξιούχοι και αγρότες, ακολουθούμενοι από ελεύθερους επαγγελματίες και ιδιωτικούς υπαλλήλους που δραστηριοποιούνται κυρίως εκτός του Προβατά.

Κατά μέσο όρο οι οικογένειες έχουν από δυο παιδιά, και οι γονείς για να μπορέσουν να παρέχουν τα απαραίτητα σε αυτά (φροντιστήρια, αθλητικές δραστηριότητες, ψυχαγωγία) διεξάγουν καθημερινά δρομολόγια προς την πόλη των Σερρών.

Επίσης, και οι ηλικιωμένοι διεξάγουν συχνά δρομολόγια προς την πόλη των Σερρών για τις αναγκαίες επισκέψεις σε ιατρούς, σε εξεταστικά κέντρα και στις τράπεζες.

1.2 Μεθοδολογία της Έρευνας

Η μεθοδολογία της έρευνας βασίστηκε στη **διανομή ερωτηματολογίων** σε γυναίκες-μέλη του Πολιτιστικού Συλλόγου Προβατά «Αμαζόνες», με την παρότρυνση να τα συμπληρώσουν τόσο οι ίδιες όσο και τα μέλη των οικογενειών τους. Επιπλέον, τα ερωτηματολόγια διανεμήθηκαν σε χώρους ψυχαγωγίας καθώς και σε στοχευμένα άτομα των οποίων η άποψη κρίθηκε ιδιαίτερα χρήσιμη.

Στόχος ήταν η συλλογή απαντήσεων από όσο το δυνατόν ευρύτερο και διαφοροποιημένο δείγμα, με βάση τέσσερις βασικές συνιστώσες: α) Την ηλικία, β) Το μορφωτικό επίπεδο, γ) Την επαγγελματική κατάσταση και δ) Το φύλο.

Επιδίωξή μας ήταν να συγκεντρωθεί ο μεγαλύτερος δυνατός αριθμός ερωτηματολογίων από μόνιμους κατοίκους της κοινότητας, προκειμένου να εξασφαλιστεί η **αντιπροσωπευτικότητα της έρευνας** και να περιοριστεί η πιθανότητα στατιστικού σφάλματος. Τα ερωτηματολόγια δόθηκαν στους ερωτώμενους, οι οποίοι τα συμπλήρωσαν στον χώρο και χρόνο της επιλογής τους, και τα επέστρεψαν συμπληρωμένα στον Πολιτιστικό Σύλλογο Γυναικών Προβατά «Αμαζόνες».

Για τον προσδιορισμό του απαιτούμενου μεγέθους δείγματος δεν αρκούσε μόνο η γνώση του πληθυσμού της κοινότητας (829 κάτοικοι). Απαιτήθηκε ο καθορισμός των παρακάτω παραμέτρων:

1. **Επίπεδο εμπιστοσύνης (Confidence Level): 95%**
Καθορίζει τον βαθμό βεβαιότητας των αποτελεσμάτων.
2. **Ανεκτό σφάλμα (Margin of Error): $\pm 5\%$**
Εκφράζει το αποδεκτό περιθώριο απόκλισης των αποτελεσμάτων από την πραγματικότητα.
3. **Ποσοστό ετερογένειας (p): 50% ή 0,5**
Χρησιμοποιήθηκε η τιμή $p = 0,5$, η οποία θεωρείται η πιο συντηρητική και ασφαλής υπόθεση, ιδίως όταν δεν υπάρχουν προηγούμενα δεδομένα.
4. **Τύπος υπολογισμού για πεπερασμένο πληθυσμό:**

$$n = \frac{N \cdot Z^2 \cdot p(1 - p)}{e^2(N - 1) + Z^2 \cdot p(1 - p)}$$

Με βάση τα παραπάνω, ο αρχικός στόχος ήταν να συγκεντρωθούν 120 ερωτηματολόγια. Παρά τις οργανωμένες προσπάθειες, συγκεντρώθηκαν τελικά **60 πλήρως συμπληρωμένα ερωτηματολόγια**. Όπως αναδείχθηκε και στην ανάλυση που ακολουθεί, διαπιστώθηκε διστακτικότητα από σημαντική μερίδα κατοίκων, η οποία οφειλόταν κυρίως σε «**κρίση εμπιστοσύνης**» απέναντι στον Δήμο και στην Περιφέρεια, ακολουθούμενη από την αίσθηση **απουσίας ουσιαστικής υποστήριξης** στα προβλήματα του τόπου.

Λαμβάνοντας υπόψη το τελικό μέγεθος δείγματος ($n = 60$), οι παράμετροι της έρευνας διαμορφώθηκαν ως εξής:

Παράμετρος	Τιμή
Z	1,96 (για επίπεδο εμπιστοσύνης 95%)
p	0,5
e	0,12 (περιθώριο σφάλματος)

Παρά τις παραπάνω προσαρμογές, η έρευνα θεωρείται **άκρως αντιπροσωπευτική**, καθώς τα ευρήματα παρουσιάζουν **υψηλό επίπεδο συνέπειας και επαναληψιμότητας**, ενώ οι τάσεις που εντοπίστηκαν εμφανίζουν σημαντική **ομοιομορφία και σταθερότητα**.

Θέμα 2^ο – Τα Αποτελέσματα Της Έρευνας

2.1 Προκλήσεις Διαμονής Στον Προβατά

Στην παρούσα ενότητα αναλύονται διεξοδικά οι **βασικές προκλήσεις** που αντιμετωπίζουν οι κάτοικοι του Προβατά Σερρών, ενός μικρού αγροτικού οικισμού που υπάγεται διοικητικά στον Δήμο Σερρών.

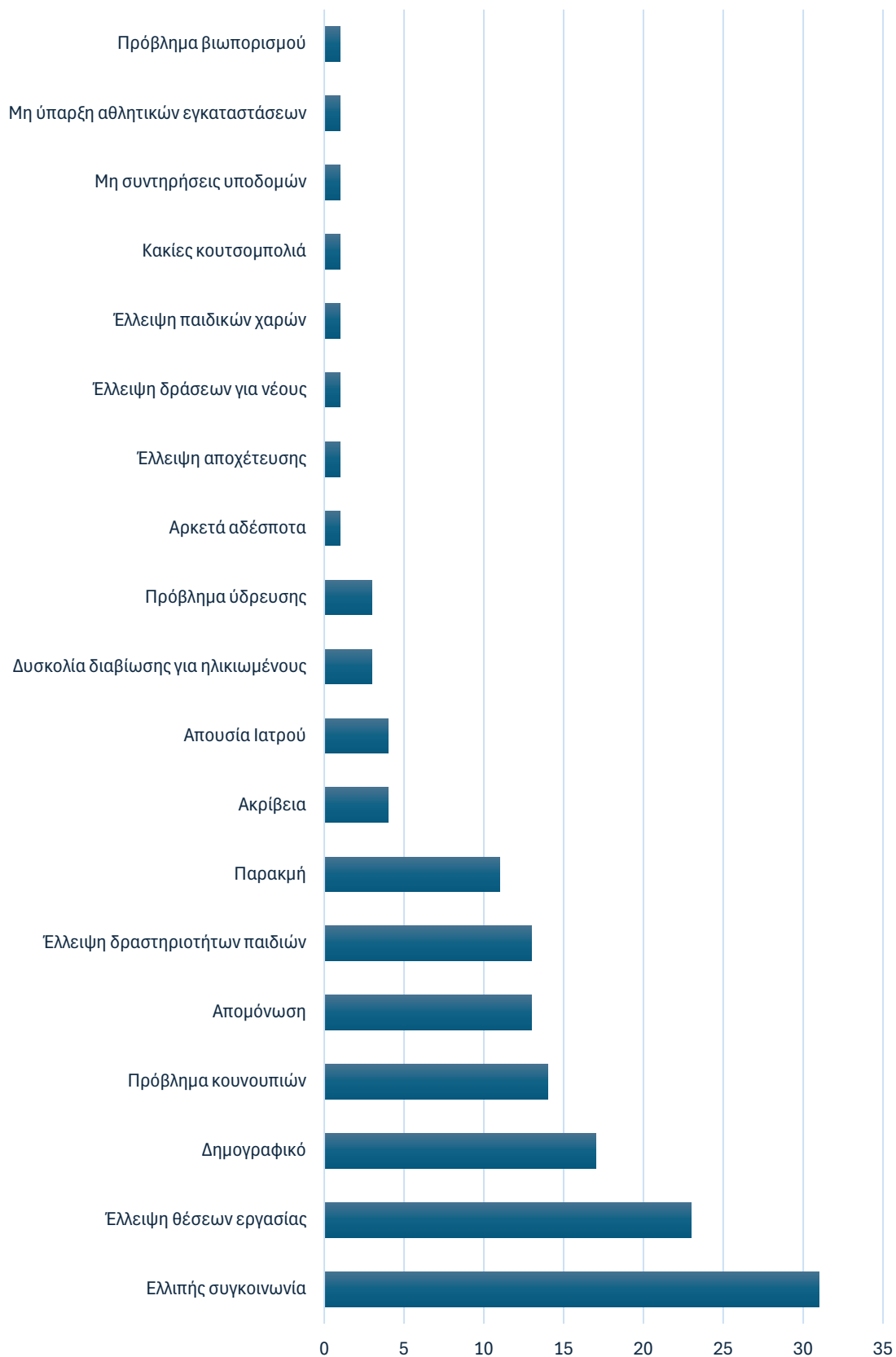
Παρά το γεγονός ότι ο Προβατάς χαρακτηρίζεται από ένα ήσυχο και φιλικό περιβάλλον, το οποίο προσφέρει στους κατοίκους του αίσθηση ασφάλειας και γαλήνης, η καθημερινή ζωή στο χωριό συνοδεύεται από **μια σειρά δυσκολιών** που είναι κοινές σε πολλά χωριά της ελληνικής υπαίθρου.

Ακολουθούν τα αποτελέσματα της έρευνας, σχετικά με τις προκλήσεις διαμονής στον Προβατά, ταξινομημένα ανά Α/Α, Περιγραφή, Αριθμό αναφορών και Ποσοστού συχνότητας εμφάνισης αναφορών:

A/A	Προκλήσεις	Αριθμός	%
1	Ελλιπής συγκοινωνία	31	22%
2	Έλλειψη θέσεων εργασίας	23	16%
3	Δημογραφικό	17	12%
4	Πρόβλημα κουνουπιών	14	10%
5	Απομόνωση	13	9%
6	Έλλειψη δραστηριοτήτων παιδιών	13	9%
7	Παρακμή	11	8%
8	Ακρίβεια	4	3%
9	Απουσία Ιατρού	4	3%
10	Δυσκολία διαβίωσης για ηλικιωμένους	3	2%
11	Πρόβλημα ύδρευσης	3	2%
12	Αρκετά αδέσποτα	1	1%
13	Έλλειψη αποχέτευσης	1	1%
14	Έλλειψη δράσεων για νέους	1	1%
15	Έλλειψη παιδικών χαρών	1	1%
16	Κακίες κουτσομπολιά	1	1%
17	Μη συντηρήσεις υποδομών	1	1%
18	Μη ύπαρξη αθλητικών εγκαταστάσεων	1	1%
19	Πρόβλημα βιωπορισμού	1	1%
	Γενικό Άθροισμα	144	100%

Για την καλύτερη κατανόηση των αποτελεσμάτων, ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση τους:

ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΔΙΑΜΟΝΗΣ ΣΤΟΝ ΠΡΟΒΑΤΑ

Προχωρώντας σε περαιτέρω ανάλυση, **οι προκλήσεις που επισήμαναν οι κάτοικοι δύνανται να χωριστούν σε κύριες κατηγορίες**, βάσει των Κοινωνικών & Πληθυσμιακών Προκλήσεων, Οικονομικών Προκλήσεων, Υποδομών και πρόσβασης, Υγείας & εκπαίδευσης, Καθημερινότητας & Ποιότητας ζωής.

Ακολουθεί η ανάλυση στις κύριες κατηγορίες, καθώς και των επιμέρους συστατικών που τις αποτελούν:

Κοινωνικές & Πληθυσμιακές Προκλήσεις

- Γήρανση πληθυσμού

Οι νεότεροι φεύγουν για σπουδές ή για εργασία σε πόλεις (Σέρρες, Θεσσαλονίκη), με αποτέλεσμα έλλειψη παραγωγικού δυναμικού.

- Μειωμένες ευκαιρίες απασχόλησης

Κυριαρχεί ο πρωτογενής τομέας (γεωργία & κτηνοτροφία), άρα λιγιστές εναλλακτικές δουλειές.

- Κοινωνική απομόνωση

Περιορισμένες δυνατότητες κοινωνικής ζωής, πολιτιστικών δραστηριοτήτων και εκδηλώσεων.

Οικονομικές Προκλήσεις

- Εξάρτηση από τη γεωργία

Οι περισσότεροι ασχολούνται με καλαμπόκι, τριφύλλι, ρύζι, σιτάρι, βαμβάκι· άρα οικονομική ανασφάλεια λόγω καιρού ή τιμών αγοράς.

- Χαμηλά εισοδήματα

Υπάρχουν περιορισμένες επιχειρήσεις παραγωγής και εμπορίου, με σχεδόν ανύπαρκτο τον τομέα υπηρεσιών και τουρισμού.

- Έλλειψη επενδύσεων

Λίγα κίνητρα ανάπτυξης για επιχειρήσεις στην περιοχή.

Υποδομές και πρόσβαση

- Περιορισμένες δημόσιες υπηρεσίες

Κάποιες βασικές υπηρεσίες (εφορία, δημόσιες υπηρεσίες υγείας) βρίσκονται μόνο στις Σέρρες¹.

- Συγκοινωνία

Προβληματική σύνδεση με τις Σέρρες, λόγω των λιγοστών δρομολογίων των ΚΤΕΛ, γεγονός που κάνει εξαιρετικά δύσκολη την μετακίνηση προς και από την πόλη των Σερρών χωρίς ΙΧ².

¹ Στον Προβατά υπάρχει ΚΕΠ καθώς και Ιατρείο, το οποίο όμως δεν λειτουργεί κάθε μέρα.

² Δρομολόγια προς και από τις Σέρρες πραγματοποιούνται μόνο δυο φορές ημερησίως.

- Υποδομές Διαδικτύου

Σε πολλές αγροτικές περιοχές υπάρχει μέτρια έως χαμηλή ταχύτητα ίντερνετ — πρόβλημα για τηλεργασία ή μαθητές.

- Οδικό δίκτυο

Προβλήματα στους αγροτικούς δρόμους (υπάρχουν αναφορές για πολλές λακκούβες), και ελλιπή ή κατεστραμμένα πεζοδρόμια.

Υγεία & εκπαίδευση

- Περιορισμένη πρόσβαση σε υγεία

Κέντρο υγείας μόνο στις Σέρρες ή σε γειτονικές κομοπόλεις. Έλλειψη άμεσης ιατρικής φροντίδας.

- Εκπαιδευτικές επιλογές

Νηπιαγωγείο, Δημοτικό και Γενικό Λύκειο μπορεί να υπάρχουν, αλλά για Γυμνάσιο και για Επαγγελματικό Λύκειο απαιτείται μετακίνηση.

- Έλλειψη δομών για παιδιά/νέους

Έλλειψη παιδικών σταθμών, αθλητικές δομές ή δράσεις για νέους.

Καθημερινότητα & Ποιότητα ζωής

- Περιορισμένες επιλογές ψυχαγωγίας

Υπάρχουν ελάχιστα καφέ/χώροι αναψυχής και ένα φαρμακείο. Δεν υπάρχουν καθόλου μεγάλες αλυσίδες super market ή καταστήματα.

- Δημοτικές παροχές

Αργή εξυπηρέτηση και συχνά καθυστερήσεις σε έργα υποδομών (π.χ. αποχέτευση, ύδρευση).

- Μεταναστευτικό ρεύμα νέων

Οδηγεί σε ερημοποίηση και μείωση προοπτικών ανάπτυξης.

Συμπέρασμα Προκλήσεων Διαμονής Στον Προβατά

Η επιλογή της μόνιμης διαμονής στον οικισμό του Προβατά Σερρών συνιστά, για πολλούς κατοίκους, μια συνειδητή απόφαση που βασίζεται κυρίως στην αναζήτηση ενός ήρεμου και ασφαλούς περιβάλλοντος, το οποίο χαρακτηρίζεται από χαμηλό κόστος διαβίωσης και διατηρεί τα ιδιαίτερα γνωρίσματα της αγροτικής ζωής. Η καθημερινότητα στον Προβατά προσφέρει στους κατοίκους του την ευκαιρία να απολαμβάνουν την επαφή με τη φύση, την κοινωνική συνοχή και την αίσθηση του ανήκειν σε μια μικρή, δεμένη κοινότητα.

Ωστόσο, η παρούσα έρευνα ανέδειξε με σαφήνεια ότι η διαβίωση στον Προβατά συνοδεύεται από μια **σειρά σύνθετων και διαχρονικών προκλήσεων**, οι οποίες

επηρεάζουν καθοριστικά τόσο την καθημερινότητα όσο και τις μελλοντικές προοπτικές της κοινότητας.

Η τοπική οικονομία παραμένει περιορισμένη, με ελάχιστες ευκαιρίες απασχόλησης, γεγονός που οδηγεί σε επαγγελματική στασιμότητα και συχνά ωθεί τους νέους σε μετανάστευση προς τα αστικά κέντρα, αναζητώντας καλύτερες συνθήκες εργασίας και ευρύτερες δυνατότητες προσωπικής και επαγγελματικής ανάπτυξης.

Παράλληλα, **οι υποδομές του οικισμού**, τόσο σε επίπεδο μεταφορών, όσο και σε επίπεδο πρόσβασης σε βασικές υπηρεσίες, όπως η υγεία, η εκπαίδευση και η ψυχαγωγία, κρίνονται ανεπαρκείς για να καλύψουν τις σύγχρονες ανάγκες του πληθυσμού.

Τα **δρομολόγια προς και από Προβατά** κρίνονται ανεπαρκή³, κυρίως από τους συνταξιούχους και από τους νέους σε ηλικία. Επίσης, υπάρχουν παρόμοιες αναφορές από ανθρώπους που δεν οδηγούν ή που δεν έχουν αυτοκίνητο.

Η έλλειψη δομών και ευκαιριών για τη νεολαία, σε συνδυασμό με τη δημογραφική γήρανση και τη συνεχιζόμενη μείωση του πληθυσμού, εντείνουν το φαινόμενο της πληθυσμιακής συρρίκνωσης και της κοινωνικής απομόνωσης, απειλώντας τη βιωσιμότητα της κοινότητας σε βάθος χρόνου.

Επιπροσθέτως, **η περιορισμένη πρόσβαση σε υπηρεσίες υγείας** αναγκάζει τους κατοίκους να μετακινούνται συχνά σε γειτονικές πόλεις για την κάλυψη βασικών αναγκών⁴, γεγονός που επιβαρύνει ιδιαίτερα τις ευάλωτες κοινωνικές ομάδες, όπως οι ηλικιωμένοι και οι οικογένειες με μικρά παιδιά. Επίσης, **το πρόβλημα με τα κουνούπια** είναι ιδιαίτερος έντονο και υπάρχουν αναφορές ότι οι κάτοικοι δεν μπορούν να βγουν από τα σπίτια τους το καλοκαίρι κατά τις απογευματινές και βραδινές ώρες⁵.

Η συντήρηση δρόμων και πεζοδρομίων θα πρέπει να αποτελέσει προτεραιότητα, καθώς υπάρχουν αναφορές για σημαντικές ελλείψεις σε συντήρηση φωτισμού, δρόμων και πεζοδρομίων.

Συνοψίζοντας, η **αντιμετώπιση των παραπάνω προκλήσεων** αποτελεί αναγκαία προϋπόθεση για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας της κοινότητας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της. Η υλοποίηση στοχευμένων παρεμβάσεων στους τομείς της οικονομίας, των υποδομών, της υγείας και της νεολαίας κρίνεται επιτακτική, προκειμένου ο Προβατάς να αποτελέσει έναν ελκυστικό τόπο διαμονής και ανάπτυξης για τις επόμενες γενιές.

³ Η συχνότητα των δρομολογίων από Προβατά προς Σέρρες (και το αντίστροφο) είναι μόνο δυο (2) φορές ημερησίως με ανταπόκριση από το Στρυμονικό. Η τιμή του εισιτηρίου ανέρχεται σε 2,10 € για Σέρρες και 2,10 € για την επιστροφή στον Προβατά.

⁴ Γιατρός υπάρχει στο χωριό μόνο μια φορά την εβδομάδα.

⁵ Οι ψεκάσμοι γίνονται συνήθως Ιούνιο με Ιούλιο - το πόσοι δεν γνωρίζουμε - αλλά ενδεχομένως θα έπρεπε να γίνονται περισσότεροι και την περίοδο Μαρτίου – Μαΐου για να καταπολεμηθούν οι προνύμφες.

2.2 Πλεονεκτήματα Διαμονής Στον Προβατά

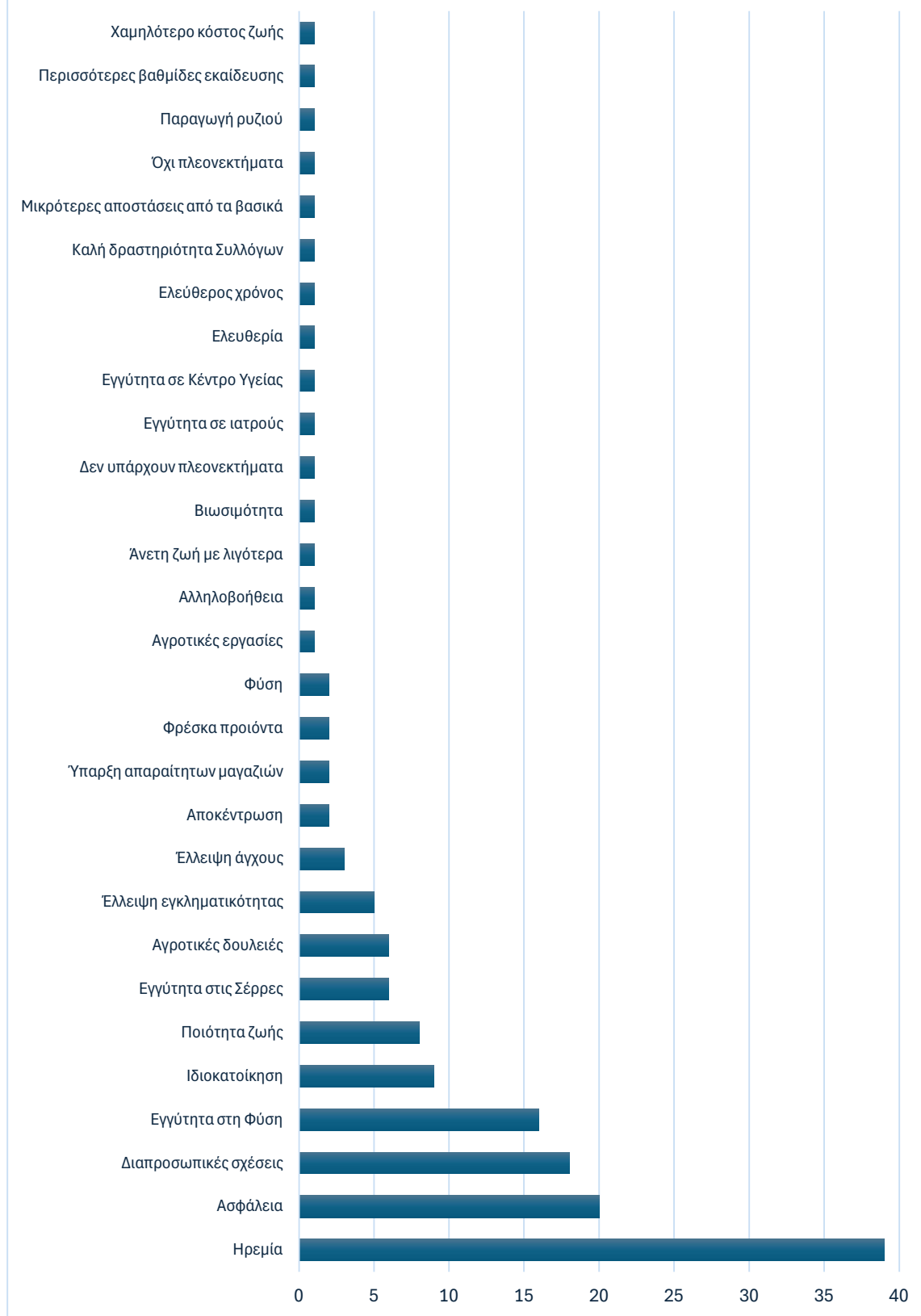
Ο Προβατάς Σερρών, αν και μικρός και αγροτικός οικισμός – με πολλές προκλήσεις - προσφέρει παράλληλα και αρκετά πλεονεκτήματα τόσο για μόνιμη διαμονή, όσο και για βραχυπρόθεσμη.

Ακολουθεί η συγκεντρωτική εικόνα που προέκυψε από τις απαντήσεις των κατοίκων, ταξινομημένη ανά Α/Α, Περιγραφή, Αριθμό αναφορών και Ποσοστού συχνότητας εμφάνισης αναφορών:

A/A	Περιγραφή	Αριθμός	%
1	Ηρεμία	39	25,49%
2	Ασφάλεια	20	13,07%
3	Διαπροσωπικές σχέσεις	18	11,76%
4	Εγγύτητα στη Φύση	16	10,46%
5	Ιδιοκατοίκηση	9	5,88%
6	Ποιότητα ζωής	8	5,23%
7	Εγγύτητα στις Σέρρες	6	3,92%
8	Αγροτικές δουλειές	6	3,92%
9	Έλλειψη εγκληματικότητας	5	3,27%
10	Έλλειψη άγχους	3	1,96%
11	Αποκέντρωση	2	1,31%
12	Ύπαρξη απαραίτητων μαγαζιών	2	1,31%
13	Φρέσκα προϊόντα	2	1,31%
14	Φύση	2	1,31%
15	Αγροτικές εργασίες	1	0,65%
16	Αλληλοβοήθεια	1	0,65%
17	Άνετη ζωή με λιγότερα	1	0,65%
18	Βιωσιμότητα	1	0,65%
19	Δεν υπάρχουν πλεονεκτήματα	1	0,65%
20	Εγγύτητα σε ιατρούς	1	0,65%
21	Εγγύτητα σε Κέντρο Υγείας	1	0,65%
22	Ελευθερία	1	0,65%
23	Ελεύθερος χρόνος	1	0,65%
24	Καλή δραστηριότητα Συλλόγων	1	0,65%
25	Μικρότερες αποστάσεις από τα βασικά	1	0,65%
26	Όχι πλεονεκτήματα	1	0,65%
27	Παραγωγή ρυζιού	1	0,65%
28	Περισσότερες βαθμίδες εκπαίδευσης	1	0,65%
29	Χαμηλότερο κόστος ζωής	1	0,65%
	Γενικό Άθροισμα	153	100%

Για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω αποτελεσμάτων, ακολουθεί η διαγραμματική τους απεικόνιση:

Πλεονεκτήματα Διαμονής στον Προβατά

Βάσει των παραπάνω απαντήσεων, θα μπορούσε να γίνει μια κατηγοριοποίηση των κύριων συνιστωσών ως εξής:

1. Ήσυχο και ασφαλές περιβάλλον

- Χαμηλή εγκληματικότητα σε σύγκριση με τις πόλεις.
- Ηρεμία και γαλήνη, ιδανικό για οικογένειες και συνταξιούχους.
- Περιοχή με καθαρό αέρα και λιγότερη ηχορύπανση.

2. Χαμηλό κόστος ζωής

- Οι τιμές ενοικίων είναι σαφώς χαμηλότερες από τις μεγάλες πόλεις.
- Μεγάλο ποσοστό ιδιοκτησίας σπιτιών και ιδιοκατοίκησης.
- Χαμηλότερο κόστος βασικών προϊόντων και υπηρεσιών.

3. Κοντά στη φύση

- Πρόσβαση σε αγροτικές και φυσικές περιοχές για περπάτημα και ποδηλασία.
- Δυνατότητα καλλιέργειας προσωπικών κήπων ή μικρών γεωργικών δραστηριοτήτων.

4. Κοινωνική συνοχή

- Ισχυρές σχέσεις γειτονιάς, συνεργασία μεταξύ κατοίκων.
- Δυνατότητα συμμετοχής στον τοπικό Πολιτιστικό σύλλογο και σε πολιτιστικές δραστηριότητες.

5. Αξιοποίηση τοπικών πόρων και προϊόντων

- Πρόσβαση σε φρέσκα τοπικά προϊόντα: λαχανικά, φρούτα, κρέας, τυριά, μέλι.
- Δυνατότητα συμμετοχής σε συλλογικές αγροτικές δραστηριότητες και συνεταιρισμούς.

6. Επικοινωνία με κοντινές πόλεις

- Σχετικά γρήγορη πρόσβαση στις Σέρρες για υπηρεσίες υγείας, αγορές ή διοικητικές υποθέσεις.
- Κοντινή απόσταση από τη Θεσσαλονίκη (περίπου 100 χλμ.) για μεγαλύτερες ανάγκες ή ψυχαγωγία.

7. Ευκαιρίες για τουρισμό και δραστηριότητες αναψυχής

- Δυνατότητα ανάπτυξης αγροτουρισμού ή οικοτουρισμού.
- Ήσυχια μονοπάτια, παραδοσιακά σπίτια και τοπική κληρονομιά που δυνητικά θα προσέλκυαν επισκέπτες.

8. Ποιότητα ζωής

- Χαμηλός ρυθμός ζωής σε συνδυασμό με υγιεινότερο περιβάλλον.

- Ιδανικό για οικογένειες με παιδιά ή για ανθρώπους που αναζητούν επαφή με τη φύση και απλή ζωή.

Συμπεράσματα πλεονεκτημάτων διαμονής στον Προβατά

Η επιλογή της μόνιμης διαμονής στον οικισμό του Προβατά Σερρών αποτελεί για τους κατοίκους **μια συνειδητή και πολυπαραγοντική απόφαση**, η οποία εδράζεται κυρίως στην αναζήτηση ενός περιβάλλοντος που διακρίνεται για την ηρεμία, την ασφάλεια και τη διατήρηση των παραδοσιακών αξιών της αγροτικής ζωής. Το χωριό προσφέρει ένα πλαίσιο διαβίωσης όπου κυριαρχεί η κοινωνική συνοχή, η αλληλεγγύη μεταξύ των μελών της κοινότητας και η αίσθηση του ανήκειν, στοιχεία που ενισχύουν την ποιότητα ζωής και συμβάλλουν στη διαμόρφωση ενός σταθερού και υποστηρικτικού κοινωνικού ιστού.

Επιπλέον, **το χαμηλό κόστος διαβίωσης, η άμεση επαφή με το φυσικό περιβάλλον και η δυνατότητα συμμετοχής σε τοπικές πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες** αποτελούν σημαντικά πλεονεκτήματα που διαφοροποιούν τον Προβατά από τα αστικά κέντρα και καθιστούν την περιοχή ελκυστική, ιδίως για οικογένειες και άτομα που επιζητούν έναν πιο ήρεμο και υγιεινό τρόπο ζωής.

Συνοψίζοντας, αν και ο Προβατάς προσφέρει ένα περιβάλλον που ευνοεί την ηρεμία, την κοινωνική συνοχή και την απλότητα της αγροτικής ζωής, **η αντιμετώπιση σημαντικών προκλήσεων αποτελεί αναγκαία και επιτακτική προϋπόθεση** για τη διασφάλιση της βιωσιμότητας της κοινότητας και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων της. Η υλοποίηση στοχευμένων και συντονισμένων παρεμβάσεων στους τομείς της οικονομίας, των υποδομών, της υγείας και της νεολαίας κρίνεται απαραίτητη, προκειμένου ο Προβατάς να εξελιχθεί σε έναν σύγχρονο και ελκυστικό τόπο διαμονής και ανάπτυξης για τις επόμενες γενιές.

2.3 Οι Προτάσεις Των Κατοίκων

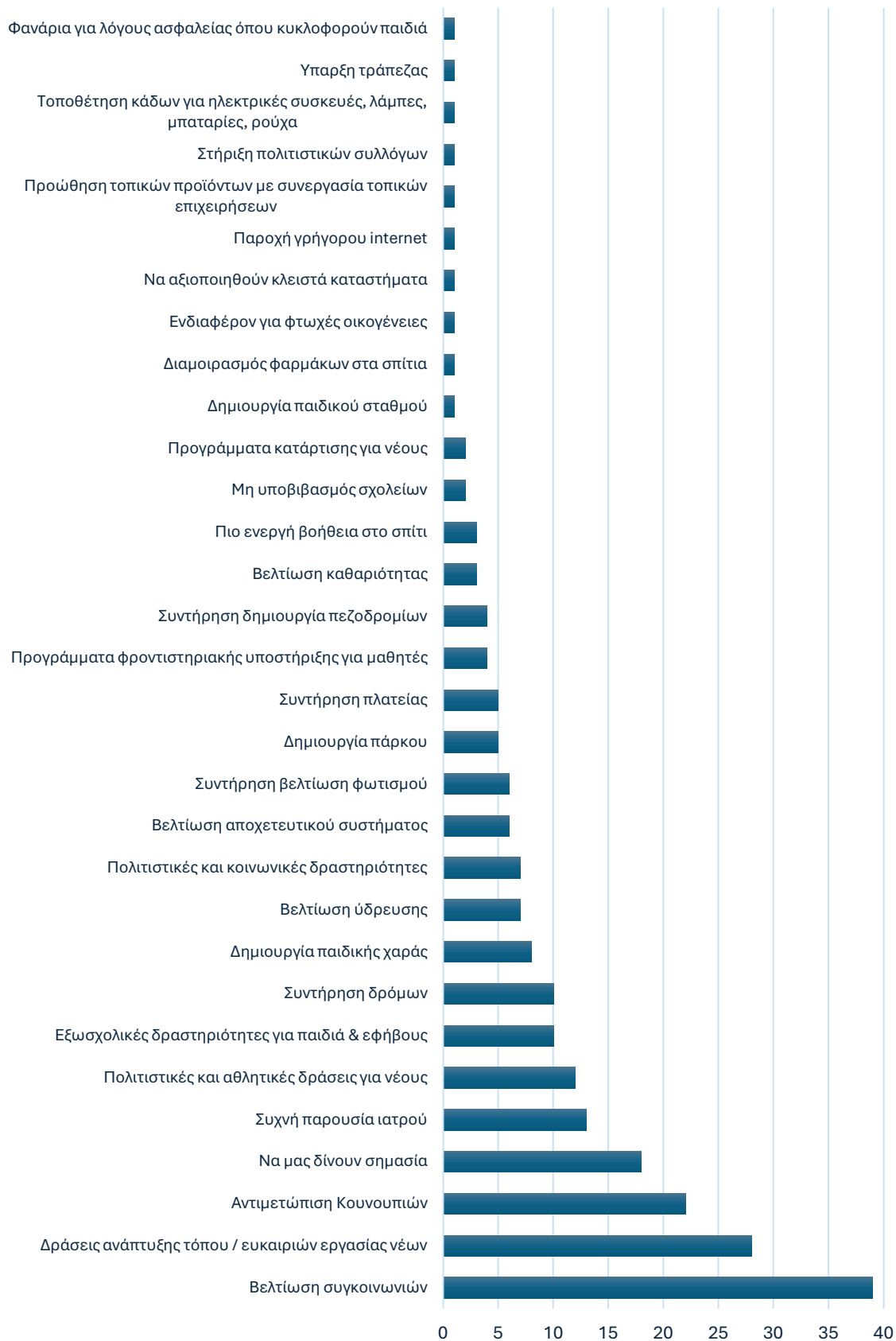
Έχοντας επακριβώς καταγράψει και κατηγοριοποιήσει τις προκλήσεις και τα πλεονεκτήματα διαμονής στον Προβατά, η μελέτη συνεχίζεται με τις προτάσεις των πολιτών για την βελτίωση των συνθηκών της ζωής τους. Η συμμετοχή των πολιτών και σε αυτή την ενότητα, ανέδειξε με σαφήνεια τις προτεραιότητες της τοπικής κοινωνίας, αναφορικά με τις προσδοκίες τους από την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και από τον Δήμο Σερρών.

Ακολουθεί η παράθεση των αποτελεσμάτων της έρευνας, μέσω ενός συγκεντρωτικού πίνακα, ανά κατηγορία και ανά συχνότητα εμφάνισης αναφορών.

A/A	Περιγραφή	Αριθμός	%
1	Βελτίωση συγκοινωνιών	39	17,41%
2	Δράσεις ανάπτυξης τόπου / ευκαιριών εργασίας νέων	28	12,50%
3	Αντιμετώπιση Κουνουπιών	22	9,82%
4	Να μας δίνουν σημασία	18	8,04%
5	Συχνή παρουσία ιατρού	13	5,80%
6	Πολιτιστικές και αθλητικές δράσεις για νέους	12	5,36%
7	Εξωσχολικές δραστηριότητες για παιδιά & εφήβους	10	4,46%
8	Συντήρηση δρόμων	10	4,46%
9	Δημιουργία παιδικής χαράς	8	3,57%
10	Βελτίωση ύδρευσης	7	3,13%
11	Πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες	7	3,13%
12	Βελτίωση αποχετευτικού συστήματος	6	2,68%
13	Συντήρηση βελτίωση φωτισμού	6	2,68%
14	Δημιουργία πάρκου	5	2,23%
15	Συντήρηση πλατείας	5	2,23%
16	Προγράμματα φροντιστηριακής υποστήριξης για μαθητές	4	1,79%
17	Συντήρηση δημιουργία πεζοδρομίων	4	1,79%
18	Βελτίωση καθαριότητας	3	1,34%
19	Πιο ενεργή βοήθεια στο σπίτι	3	1,34%
20	Μη υποβιβασμός σχολείων	2	0,89%
21	Προγράμματα κατάρτισης για νέους	2	0,89%
22	Δημιουργία παιδικού σταθμού	1	0,45%
23	Διαμοιρασμός φαρμάκων στα σπίτια	1	0,45%
24	Ενδιαφέρον για φτωχές οικογένειες	1	0,45%
25	Να αξιοποιηθούν κλειστά καταστήματα	1	0,45%
26	Παροχή γρήγορου internet	1	0,45%
27	Προώθηση τοπικών προϊόντων με συνεργασία τοπικών επιχειρήσεων	1	0,45%
28	Στήριξη πολιτιστικών συλλόγων	1	0,45%
29	Τοποθέτηση κάδων για ηλεκτρικές συσκευές, λάμπες, μπαταρίες, ρούχα	1	0,45%
30	Ύπαρξη τράπεζας	1	0,45%
31	Φανάρια για λόγους ασφαλείας όπου κυκλοφορούν παιδιά	1	0,45%
Γενικό Άθροισμα		224	100%

Για καλύτερη κατανόηση των αναγκών, ακολουθεί η διαγραμματική απεικόνιση των αποτελεσμάτων:

Προτάσεις για Περιφέρεια / Δήμο

Η ανάλυση των απαντήσεων ανέδειξε τις εξής **κυρίαρχες τάσεις**:

- **Κυρίαρχο αίτημα** η ουσιώδης βελτίωση των συγκοινωνιών (39 αναφορές)
- **Υψηλό ενδιαφέρον** για ενίσχυση της τοπικής οικονομίας και δημιουργία ευκαιριών για νέους (28 αναφορές)
- **Υγειονομική ανησυχία** λόγω προβλήματος με τα κουνούπια (22 αναφορές)
- **Αίσθηση εγκατάλειψης** από τις αρχές (18 αναφορές)
- **Ανάγκη συχνής παρουσίας ιατρού** και ενίσχυσης κοινωνικής φροντίδας (13 αναφορές)
- **Ζήτηση για πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες για τη νεολαία** (12 αναφορές)
- **Ανάγκη εξωσχολικών δραστηριοτήτων για παιδιά & εφήβους** (10 αναφορές)
- **Ανάγκες Συντηρήσεων / Δημιουργίας Υποδομών:**
 - Συντήρησης Δρόμων (10 αναφορές)
 - Δημιουργία Παιδικής Χαράς (8 αναφορές)
 - Βελτίωση Ύδρευσης (7 αναφορές)
 - Βελτίωση Αποχετευτικού Συστήματος (6 αναφορές)
 - Συντήρηση - Βελτίωση Φωτισμού (6 αναφορές)
 - Δημιουργία Πάρκου (5 αναφορές)
 - Συντήρηση Πλατείας (5 αναφορές)
 - Συντήρηση - Δημιουργία Πεζοδρομίων (4 αναφορές)
 - Τοποθέτηση Φαναριού για λόγους ασφαλείας όπου κυκλοφορούν παιδιά (1 αναφορά)

Σε συνέχεια των παραπάνω κυρίαρχων τάσεων, ακολουθούν οι εξής **γενικές κατηγορίες**:

- **Περισσότερες Πολιτιστικές και κοινωνικές δραστηριότητες** (4 αναφορές)
- **Προγράμματα φροντιστηριακής υποστήριξης για μαθητές** (4 αναφορές)
- **Βελτίωση καθαριότητας** (3 αναφορές)
- **Πιο ενεργή βοήθεια στο σπίτι** (3 αναφορές)
- **Προγράμματα κατάρτισης για νέους** (2 αναφορές)
- **Μη υποβιβασμός σχολείων** (2 αναφορές)
- **Δημιουργία παιδικού σταθμού** (1 αναφορά)
- **Διαμοιρασμός φαρμάκων στα σπίτια** (1 αναφορά)

- **Ενδιαφέρον για φτωχές οικογένειες** (1 αναφορά)
- **Να αξιοποιηθούν κλειστά καταστήματα** (1 αναφορά)
- **Παροχή γρήγορου internet** (1 αναφορά)
- **Προώθηση τοπικών προϊόντων με συνεργασία τοπικών επιχειρήσεων** (1 αναφορά)
- **Στήριξη πολιτιστικού συλλόγου** (1 αναφορά)
- **Τοποθέτηση κάδων για ηλεκτρικές συσκευές, λάμπες, μπαταρίες, ρούχα** (1 αναφορά)
- **Ύπαρξη τράπεζας** (1 αναφορά)

Συμπεράσματα από τις προτάσεις των κατοίκων

Η παρούσα καταγραφή των προτάσεων και των προτεραιοτήτων, όπως αυτές αναδείχθηκαν από τη συμμετοχή των κατοίκων του Προβατά Σερρών στην ερευνητική διαδικασία, **αποτυπώνει με σαφήνεια το πολυδιάστατο φάσμα των αναγκών που χαρακτηρίζουν τη σύγχρονη αγροτική κοινότητα**. Η ανάλυση των απαντήσεων καταδεικνύει ότι οι κάτοικοι δεν περιορίζονται στην επισήμανση μεμονωμένων προβλημάτων, αλλά προσεγγίζουν ολιστικά την έννοια της ποιότητας ζωής, εντάσσοντας σε αυτήν τόσο τις υλικές υποδομές όσο και τις κοινωνικές, πολιτιστικές και αναπτυξιακές παραμέτρους.

Ειδικότερα, **η έμφαση που δίνεται στη βελτίωση των συγκοινωνιών και των μεταφορών** αντανακλά την ανάγκη για άρση της απομόνωσης και διευκόλυνση της πρόσβασης σε υπηρεσίες, αγαθά και ευκαιρίες απασχόλησης. **Η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας**, μέσω δράσεων που αφορούν την ανάπτυξη του τόπου και τη δημιουργία θέσεων εργασίας για τους νέους, αποτελεί στρατηγική προτεραιότητα, καθώς συνδέεται άμεσα με τη βιωσιμότητα της κοινότητας και την αναχαίτιση του φαινομένου της εσωτερικής μετανάστευσης.

Παράλληλα, **η αντιμετώπιση ζητημάτων δημόσιας υγείας**, όπως το πρόβλημα των κουνουπιών και η συχνή παρουσία ιατρού, αναδεικνύει την ανάγκη για ενίσχυση των δομών πρωτοβάθμιας φροντίδας υγείας και προστασία της δημόσιας υγείας, ιδιαίτερα σε ευάλωτες πληθυσμιακές ομάδες. **Η ζήτηση για πολιτιστικές και αθλητικές δραστηριότητες**, καθώς και για εξωσχολικές δράσεις για παιδιά και εφήβους, υπογραμμίζει τη σημασία της κοινωνικής συνοχής, της ενεργού συμμετοχής των νέων και της διατήρησης της πολιτιστικής ταυτότητας του οικισμού.

Επιπροσθέτως, οι προτάσεις που αφορούν τη **συντήρηση και αναβάθμιση των υποδομών** (δρόμοι, ύδρευση, αποχέτευση, φωτισμός, πλατείες, παιδικές χαρές, πάρκα) καταδεικνύουν την ανάγκη για συστηματική και μακροπρόθεσμη διαχείριση των δημοτικών έργων, με στόχο τη βελτίωση της καθημερινότητας και την ενίσχυση της ασφάλειας και της λειτουργικότητας του δημόσιου χώρου.

Η καταγραφή ειδικών αιτημάτων, όπως η **παροχή γρήγορου διαδικτύου, η προώθηση τοπικών προϊόντων, η στήριξη πολιτιστικού συλλόγου, η ενίσχυση της καθαριότητας και η δημιουργία δομών κοινωνικής μέριμνας**, αναδεικνύει τη σημασία της προσαρμογής της τοπικής αυτοδιοίκησης στις σύγχρονες απαιτήσεις της ψηφιακής εποχής και της κοινωνικής αλληλεγγύης.

Συνολικά, η παρούσα μελέτη, απευθυνόμενη προς την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και τον Δήμο Σερρών, προτείνει την υιοθέτηση ενός **ολοκληρωμένου και πολυεπίπεδου σχεδίου δράσης**, το οποίο θα βασίζεται στις **προτεραιότητες που αναδείχθηκαν από τους ίδιους τους κατοίκους**. Η υλοποίηση των προτεινόμενων ταξινομήσεων και των σχεδίων **ορθών δράσεων και βιώσιμης υλοποίησης** κρίνεται απαραίτητη για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, τη βελτίωση των υποδομών και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στον Προβατά Σερρών.

Η **ενεργή συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων**, η διαρκής διαβούλευση με τους αρμόδιους φορείς και η αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχία του εγχειρήματος και την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της τοπικής ανάπτυξης.

Δεδομένου ότι η παρούσα μελέτη απευθύνεται προς την Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας και τον Δήμο Σερρών, ακολουθεί στην επόμενη ενότητα η προτεινόμενη από εμάς ταξινόμηση των προτάσεων των κατοίκων, καθώς και η συγκεντρωτική απεικόνιση ανά θεματική κατηγορία.

Θέμα 3^ο – Ομαδοποίηση Ταξινόμηση Αποτελεσμάτων

3.1 Ομαδοποίηση και Ταξινόμηση Των Προτάσεων Των Κατοίκων

Στο πλαίσιο της παρούσας ερευνητικής διαδικασίας, **ιδιαίτερη έμφαση δόθηκε στη συστηματική καταγραφή και ανάλυση των προτάσεων που διατύπωσαν οι κάτοικοι του Προβατά Σερρών**, με στόχο την ανάδειξη των βασικών θεματικών αξόνων που απασχολούν την τοπική κοινωνία. Η συλλογή των δεδομένων πραγματοποιήθηκε μέσω ερωτηματολογίων, τα οποία διανεμήθηκαν σε ευρύ και αντιπροσωπευτικό δείγμα του πληθυσμού, διασφαλίζοντας την πολυφωνία και την εγκυρότητα των αποτελεσμάτων.

Η ανάλυση των απαντήσεων **ανέδειξε ένα πολυδιάστατο φάσμα αναγκών και προτεραιοτήτων**, το οποίο ομαδοποιήθηκε σε έξι βασικές θεματικές κατηγορίες, ως ακολούθως:

3.1 Υποδομές & Δημόσια Έργα

- Αναβάθμιση συγκοινωνιών εντός οικισμού
- Συντήρηση και ασφαλτόστρωση δρόμων

- Βελτίωση φωτισμού και πεζοδρομίων
- Επέκταση αποχετευτικού και βελτίωση ύδρευσης

3.2 Ανάπτυξη & Οικονομία

- Δημιουργία προγραμμάτων για νέους (επιχειρηματικότητα, κατάρτιση)
- Αξιοποίηση ανενεργών καταστημάτων
- Προώθηση τοπικών προϊόντων με την συνεργασία τοπικών επιχειρήσεων

3.3 Υγεία & Κοινωνική Μέριμνα

- Αντιμετώπιση προβλήματος κουνουπιών
- Μόνιμη ή τακτική παρουσία γιατρού
- Δομές υποστήριξης φτωχών οικογενειών και ηλικιωμένων

3.4 Παιδεία & Νεολαία

- Οργάνωση εξωσχολικών και φροντιστηριακών δραστηριοτήτων
- Διατήρηση και ενίσχυση σχολικών μονάδων

3.5 Πολιτισμός & Αναψυχή

- Δράσεις για νέους (πολιτιστικές, αθλητικές)
- Κατασκευή παιδικών χαρών και πάρκων
- Στήριξη πολιτιστικού συλλόγου

3.6 Περιβάλλον & Ψηφιακές Υπηρεσίες

- Ενίσχυση καθαριότητας δημόσιων χώρων
- Τοποθέτηση ειδικών κάδων ανακύκλωσης
- Παροχή γρήγορου διαδικτύου

Η παραπάνω ομαδοποίηση αποτυπώνεται και ποσοτικά στον συγκεντρωτικό πίνακα που ακολουθεί, ο οποίος καταγράφει τον αριθμό των αναφορών ανά θεματική κατηγορία, αναδεικνύοντας τις προτεραιότητες της τοπικής κοινωνίας:

Θεματική Κατηγορία	Συνολικές Αναφορές
Υποδομές & Δημόσια Έργα	91
Ανάπτυξη & Οικονομία	31
Υγεία & Κοινωνική Μέριμνα	61
Παιδεία & Νεολαία	31
Πολιτισμός & Αναψυχή	8
Περιβάλλον & Ψηφιακές Υπηρεσίες	2

224

Η ανάλυση των παραπάνω δεδομένων καταδεικνύει ότι **οι κάτοικοι του Προβατά Σερρών προσεγγίζουν ολιστικά την έννοια της ποιότητας ζωής**, εντάσσοντας σε αυτήν τόσο τις υλικές υποδομές όσο και τις κοινωνικές, πολιτιστικές και αναπτυξιακές παραμέτρους.

Η υιοθέτηση ενός ολοκληρωμένου και πολυεπίπεδου σχεδίου δράσης, το οποίο θα βασίζεται στις προτεραιότητες που αναδείχθηκαν από τους ίδιους τους κατοίκους, κρίνεται απαραίτητη για τη διασφάλιση της κοινωνικής συνοχής, την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, τη βελτίωση των υποδομών και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στον Προβατά Σερρών.

Στην επόμενη θεματική ενότητα θα αναλυθούν οι προτάσεις ανάπτυξης του Προβατά Σερρών, οι οποίες θα είναι χωρισμένες σε τέσσερις άξονες.

Θέμα 4ο – Προτάσεις Ανάπτυξης

4.1 Προτάσεις Ανάπτυξης του Προβατά Σερρών

Παρακάτω παρουσιάζονται **ρεαλιστικές και εφαρμόσιμες προτάσεις ανάπτυξης** για την περιοχή Προβατά Σερρών, με στόχο την οικονομική ενίσχυση, τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και την ανάσχεση της εγκατάλειψης της υπαίθρου.

Άξονας 1: Οικονομική Ανάπτυξη & Απασχόληση

1. Ενίσχυση αγροτικής παραγωγής με καινοτομία

- Εκπαίδευση αγροτών σε **νέες καλλιέργειες** (αρωματικά φυτά, στέβια, ρίγανη, φαρμακευτικά).
- Δημιουργία **ομάδων παραγωγών** για καλύτερη διαπραγμάτευση.
- Εφαρμογή **ευφυούς γεωργίας** (drones, αισθητήρες υγρασίας, μείωση κόστους).
- Στροφή σε **βιολογική γεωργία** για υψηλότερη αξία προϊόντων.

2. Μικρές τοπικές επιχειρήσεις

- Προώθηση **μικρών οικοτεχνιών**: τυροκομεία, παραδοσιακά προϊόντα, μέλι, ζυμαρικά.
- Δράσεις **επαγγελματικής κατάρτισης νέων** για δικές τους επιχειρήσεις.
- Δημιουργία **τοπικής αγοράς παραγωγών** (λαϊκή ή τοπικό παζάρι).

3. Αγροτουρισμός

- Ανάπτυξη **ξενώνων**.
- Δραστηριότητες: **ποδηλατικός τουρισμός, πεζοπορία, γευσιγνωσία τοπικών προϊόντων**.
- Συνεργασία με **τουριστικά γραφεία** Σερρών–Θεσσαλονίκης.

Άξονας 2: Υποδομές & Βελτίωση Καθημερινότητας

4. Βελτίωση μεταφορών και πρόσβασης

- Διεκδίκηση **συχνότερων δρομολογίων ΚΤΕΛ** προς και από Σέρρες.
- Συντήρηση **αγροτικών δρόμων, πεζοδρομίων, φωτισμού**.

5. Ψηφιακή αναβάθμιση

- Πίεση για **οπτική ίνα** από παρόχους ή μέσω ΕΣΠΑ.
- Δημιουργία **δημοτικού wifi** σε κεντρικά σημεία.

6. Βελτίωση δημοτικών υπηρεσιών

- Οργάνωση **εθελοντικών ομάδων** για καθαριότητα, πράσινο.
- Ψηφιακές αιτήσεις **αναφοράς προβλημάτων** προς Δήμο για πιο γρήγορη εξυπηρέτηση.

Άξονας 3: Κοινωνική Ζωή & Νεολαία

7. Κίνητρα για νέους

- **Επιδότηση ενοικίου/στέγασης** για νέους αγρότες και εργαζομένους.
- Δωρεάν **σεμινάρια επιχειρηματικότητας**.
- **Κέντρο Νεολαίας** (χώρος δραστηριοτήτων/πληροφορικής).

8. Πολιτιστικές & αθλητικές δράσεις

- Ετήσιο **φεστιβάλ τοπικών προϊόντων Προβατά**.
- **Αθλητικές δραστηριότητες** (πολυχώρος άθλησης – 5x5, μπάσκετ, πολιτιστικές ομάδες).
- Ενίσχυση **πολιτιστικού συλλόγου** και πολιτιστικών εκδηλώσεων.

Άξονας 4: Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής

9. Περιβαλλοντικά έργα

- **Ανακύκλωση** και προγράμματα διαχείρισης απορριμμάτων.
- **Δενδροφυτεύσεις** γύρω από το χωριό.
- **Ενεργειακές κοινότητες** – φθινό ρεύμα μέσω φωτοβολταϊκών.

10. Υγειονομικές υποδομές

- Συνεργασία με γιατρούς Σερρών για **τακτικές επισκέψεις ιατρών**.
- **Τηλεϊατρική** σε συνεργασία με Κέντρο Υγείας.

Πώς μπορούν να υλοποιηθούν;

Δράση	Χρηματοδότηση	Φορείς
Έξυπνη γεωργία	ΕΣΠΑ – Αγροτική Ανάπτυξη	Αγροτικός Συνεταιρισμός
Οικοτεχνίες	Πρόγραμμα LEADER	Τοπικοί παραγωγοί
Αγροτουρισμός	Development Greece	Δήμος – Ιδιώτες
Ίντερνετ οπτικής ίνας	Εθνικό Ευρυζωνικό Σχέδιο	Υπ. Ψηφιακής Διακυβέρνησης
Φεστιβάλ τοπικών προϊόντων	Χορηγίες, Δήμος, Περιοφέρεια	Πολιτιστικός Σύλλογος

Συνοψίζοντας, οι προτάσεις ανάπτυξης που διατυπώθηκαν για τον Προβατά Σερρών αποτελούν ένα συνεκτικό και ρεαλιστικό πλαίσιο παρεμβάσεων, το οποίο **ανταποκρίνεται στις πραγματικές ανάγκες και τις προτεραιότητες της τοπικής κοινωνίας**. Η υλοποίηση των προτεινόμενων δράσεων, που εκτείνονται από την ενίσχυση της αγροτικής παραγωγής και την προώθηση της επιχειρηματικότητας, έως τη βελτίωση των υποδομών, την αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και την ενίσχυση της κοινωνικής συνοχής, δύναται να συμβάλει ουσιαστικά στη βιώσιμη ανάπτυξη του οικισμού.

Η επιτυχής εφαρμογή του αναλυτικού σχεδίου ανάπτυξης **προϋποθέτει τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων** – της τοπικής αυτοδιοίκησης, του Πολιτιστικού Συλλόγου Γυναικών Προβατά «Αμαζόνες», των κατοίκων και των ιδιωτικών πρωτοβουλιών – καθώς και την αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων

σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο. Η συστηματική παρακολούθηση της προόδου μέσω μετρήσιμων δεικτών (KPIs) και η ευελιξία στην προσαρμογή των δράσεων στις εκάστοτε συνθήκες, αποτελούν κρίσιμους παράγοντες για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων.

Είναι σαφές ότι η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στον Προβατά Σερρών **δεν μπορεί να επιτευχθεί με αποσπασματικές ενέργειες, αλλά απαιτεί έναν ολοκληρωμένο και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό**, ο οποίος θα στηρίζεται στη συμμετοχή της τοπικής κοινωνίας και στη διαρκή διαβούλευση με τους αρμόδιους φορείς. Η υιοθέτηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων δύναται να μετατρέψει τον Προβατά σε πρότυπο αγροτικής ανάπτυξης, διασφαλίζοντας τη βιωσιμότητα και την ευημερία της κοινότητας για τις επόμενες γενιές.

Ακολουθεί στην επόμενη ενότητα το αναλυτικό σχέδιο ανάπτυξης της περιοχής, με πίνακα δράσεων, βασικό προϋπολογισμό, αναπτυξιακούς άξονες και μετρήσιμους δείκτες απόδοσης (KPIs).

4.2 Αναλυτικό Σχέδιο Ανάπτυξης για τον Προβατά Σερρών

Εκτελεστική Σύνοψη

Το παρόν Σχέδιο Τοπικής Ανάπτυξης εκπονείται με **επίσημο χαρακτήρα** και αποσκοπεί στην υποβολή του ως πρόταση προς τον Δήμο Σερρών και τοπικούς φορείς. Περιλαμβάνει **πίνακα δράσεων, βασικό προϋπολογισμό, αναπτυξιακούς άξονες και μετρήσιμους δείκτες απόδοσης (KPIs)** για την παρακολούθηση και αξιολόγηση της υλοποίησης.

1. Εισαγωγή

Ο Προβατάς είναι αγροτικός οικισμός με πληθυσμό περίπου 800 κατοίκων. Στόχος του σχεδίου είναι η ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, η βελτίωση υποδομών, η στήριξη κοινωνικής συνοχής και η προώθηση βιώσιμης ανάπτυξης.

2. Ανάλυση Υφιστάμενης Κατάστασης

- Πληθυσμός: Υψηλή γήρανση, μείωση νεολαίας
- Οικονομία: Εξάρτηση από γεωργία και κτηνοτροφία
- Υποδομές: Περιορισμένες μεταφορές, μέτρια ψηφιακή συνδεσιμότητα
- Κοινωνική ζωή: Περιορισμένες πολιτιστικές και εκπαιδευτικές δομές
- Δημόσιες υπηρεσίες: Βασικές υπηρεσίες κατά κύριο λόγο στις Σέρρες

3. Στρατηγικό Όραμα

Η περιοχή να μετατραπεί σε ένα **ζωντανό αγροτικό κέντρο** με ενισχυμένη τοπική οικονομία, κοινωνική συνοχή, ψηφιακή σύνδεση και βιώσιμη χρήση των φυσικών πόρων.

4. Στόχοι Ανάπτυξης και KPIs

Αναφέρονται οι πέντε προτεινόμενοι στόχοι και τα αντίστοιχα KPIs ανά στόχο.

Στόχος	KPI	Στόχος Μέτρησης
Ενίσχυση τοπικής οικονομίας	Αριθμός νέων επιχειρήσεων	5 επιχειρήσεις σε 3 χρόνια
Ενίσχυση τοπικής οικονομίας	Οδικό δίκτυο, ίντερνετ	100% κάλυψη κεντρικών οδών & 90% κάλυψη internet
Στήριξη νεολαίας	Συμμετοχή σε δράσεις Κέντρου Νεολαίας	50 νέοι ετησίως
Αγροτουρισμός	Αριθμός επισκεπτών	5000 επισκέπτες/έτος
Περιβάλλον	Έκταση αναδασωμένων περιοχών	5 στρέμματα/έτος

5. Πίνακας Δράσεων

Ακολουθεί ο προτεινόμενος πίνακας δράσεων, ο οποίος εμπεριέχει τον υπεύθυνο φορέα υλοποίησης, τον ενδεικτικό προϋπολογισμό, καθώς και τα αναμενόμενα χρονοδιαγράμματα.

Δράση	Υπεύθυνος	Προϋπολογισμός (€)	Χρονοδιάγραμμα
Δημιουργία Ομάδας Παραγωγών	Τοπικός Συνεταιρισμός	10.000	0-12 μήνες
Αγροτουρισμός & ξενώνες	Δήμος & Ιδιώτες	50.000	1-3 χρόνια
Βελτίωση αγροτικών δρόμων, πεζοδρομίων	Δήμος	30.000	0-12 μήνες
Εγκατάσταση οπτικής ίνας	Πάροχοι, Δήμος	40.000	1-2 χρόνια
Κέντρο Νεολαίας & Εκπαίδευσης	Δήμος	20.000	0-12 μήνες
Πολιτιστικές εκδηλώσεις	Πολιτιστικός Σύλλογος	5.000	Ετήσια

6. Προϋπολογισμός & Χρηματοδότηση

- **Συνολικός εκτιμώμενος προϋπολογισμός:** 155.000 €
- **Πηγές χρηματοδότησης:**
 - ο Πρόγραμμα LEADER
 - ο ΕΣΠΑ 2021–2027
 - ο ΠΑΑ
 - ο Ταμείο Ανάκαμψης
 - ο Ιδιωτικές επενδύσεις
 - ο Δημοτικοί πόροι

7. Χρονοδιάγραμμα Υλοποίησης

- **Βραχυπρόθεσμες δράσεις (0–12 μήνες):** Οργάνωση Κέντρου Νεολαίας, βελτίωση δρόμων, καθαριότητα, αγροτική κατάρτιση.
- **Μεσοπρόθεσμες δράσεις (1–3 χρόνια):** Ίδρυση μικρών επιχειρήσεων, εγκατάσταση οπτικής ίνας, αγροτουρισμός.
- **Μακροπρόθεσμες δράσεις (3–5 χρόνια):** Ανάπτυξη ενεργειακής κοινότητας, συνεταιριστικό κέντρο επεξεργασίας προϊόντων.

8. Αναμενόμενα Οφέλη

- Ανάπτυξη τοπικής οικονομίας και νέες θέσεις εργασίας
- Βελτίωση ποιότητας ζωής κατοίκων
- Ενίσχυση συμμετοχής νέων και κοινωνικής συνοχής
- Προβολή τοπικής ταυτότητας και πολιτισμού
- Βιώσιμη χρήση φυσικών πόρων

9. Συμπεράσματα – Πρόταση Συνεργασίας

Η εφαρμογή του σχεδίου απαιτεί **συνεργασία Δήμου, Περιφέρειας, Πολιτιστικού Συλλόγου Γυναικών Προβατά Αμαζόνες και των κατοίκων του Προβατά**. Προτείνεται η συγκρότηση **συνεκτικής ομάδας παρακολούθησης** για την αξιολόγηση των KPIs και την προσαρμογή του σχεδίου σε πραγματικές συνθήκες.

4.3 Συμπεράσματα Προτάσεων Ανάπτυξης του Προβατά Σερρών

Η ενότητα των προτάσεων ανάπτυξης για τον Προβατά Σερρών αποτελεί το **επιστέγασμα μιας συλλογικής προσπάθειας καταγραφής και αξιολόγησης των πραγματικών αναγκών της τοπικής κοινωνίας**, όπως αυτές αναδείχθηκαν μέσα από τη συμμετοχή των κατοίκων και την ανάλυση των δεδομένων της έρευνας. Οι προτάσεις που διατυπώθηκαν

δεν περιορίζονται σε αποσπασματικές παρεμβάσεις, αλλά συγκροτούν ένα συνεκτικό και πολυεπίπεδο σχέδιο δράσης, το οποίο ανταποκρίνεται στις σύγχρονες προκλήσεις και στις προοπτικές βιώσιμης ανάπτυξης του οικισμού.

Κεντρικός στόχος των προτεινόμενων δράσεων είναι η **ενίσχυση της τοπικής οικονομίας, η βελτίωση των υποδομών, η αναβάθμιση των υπηρεσιών υγείας και κοινωνικής μέριμνας, καθώς και η ενδυνάμωση της νεολαίας και της πολιτιστικής ζωής**. Η υλοποίηση αυτών των παρεμβάσεων προϋποθέτει τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων – της τοπικής αυτοδιοίκησης, του συλλόγου, των κατοίκων και των ιδιωτικών πρωτοβουλιών – και την αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Ιδιαίτερη σημασία αποδίδεται στη συστηματική παρακολούθηση της προόδου μέσω μετρήσιμων δεικτών απόδοσης (KPIs), καθώς και στην ευελιξία προσαρμογής των δράσεων στις εκάστοτε κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες. Η διαρκής διαβούλευση με τους αρμόδιους φορείς και η ενεργή συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχία του εγχειρήματος και την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της τοπικής ανάπτυξης.

Είναι σαφές ότι η αναβάθμιση της ποιότητας ζωής στον Προβατά Σερρών δεν μπορεί να επιτευχθεί με μεμονωμένες ενέργειες, αλλά **απαιτεί έναν ολοκληρωμένο και μακροπρόθεσμο σχεδιασμό**, ο οποίος θα στηρίζεται στη συλλογικότητα, στη διαφάνεια και στη διαρκή αξιολόγηση των αποτελεσμάτων. Η υιοθέτηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων δύναται να μετατρέψει τον Προβατά σε πρότυπο αγροτικής ανάπτυξης, διασφαλίζοντας τη βιωσιμότητα, την κοινωνική συνοχή και την ευημερία της κοινότητας για τις επόμενες γενιές.

Τέλος, η παρούσα **αναφορά απευθύνεται προς την Περιφέρεια και τον Δήμο**, με την προσδοκία ότι θα αποτελέσει αφετηρία για ουσιαστικό διάλογο, στοχευμένες ενέργειες και μακροπρόθεσμο προγραμματισμό δράσεων, προς όφελος του συνόλου των κατοίκων του Προβατά Σερρών.

Επίλογος

Η παρούσα ερευνητική αναφορά **ανέδειξε ένα πολυδιάστατο σύνολο αναγκών και προτεραιοτήτων** που αφορούν τόσο τις βασικές υποδομές όσο και την κοινωνική, πολιτιστική και αναπτυξιακή εξέλιξη της κοινότητας του Προβατά Σερρών. Μέσα από τη συστηματική συλλογή και ανάλυση των δεδομένων, διαπιστώθηκε ότι η τοπική κοινωνία αντιμετωπίζει σημαντικές προκλήσεις, οι οποίες σχετίζονται με τη δημογραφική συρρίκνωση, την περιορισμένη οικονομική δραστηριότητα, τις ελλείψεις σε υποδομές και υπηρεσίες, καθώς και την ανάγκη ενίσχυσης της κοινωνικής συνοχής και της συμμετοχής των πολιτών.

Η υλοποίηση ενός **ολοκληρωμένου σχεδίου δράσης**, το οποίο θα βασίζεται στις θεματικές ενότητες που αναδείχθηκαν από την έρευνα, κρίνεται απαραίτητη για την ενίσχυση της ποιότητας ζωής των κατοίκων και την αποκατάσταση της εμπιστοσύνης προς τους θεσμούς. Η προσέγγιση αυτή απαιτεί τη συνεργασία όλων των εμπλεκόμενων φορέων –

της τοπικής αυτοδιοίκησης, του Πολιτιστικού Συλλόγου Γυναικών Προβατά «Αμαζόνες», των κατοίκων και των ιδιωτικών πρωτοβουλιών – καθώς και την αξιοποίηση των διαθέσιμων χρηματοδοτικών εργαλείων σε εθνικό και ευρωπαϊκό επίπεδο.

Επιπλέον, η **διαρκής διαβούλευση με τους αρμόδιους φορείς και η ενεργή συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων** αποτελούν βασικές προϋποθέσεις για την επιτυχία του εγχειρήματος και την επίτευξη των στρατηγικών στόχων της τοπικής ανάπτυξης. Η συστηματική παρακολούθηση της προόδου μέσω μετρήσιμων δεικτών απόδοσης (KPIs), καθώς και η ευελιξία προσαρμογής των δράσεων στις εκάστοτε κοινωνικές και οικονομικές συνθήκες, θα συμβάλουν ουσιαστικά στη βιωσιμότητα και την ευημερία της κοινότητας.

Η παρούσα αναφορά συντάχθηκε **με σεβασμό στις απόψεις των πολιτών, τους οποίους εκπροσωπεί**, και εκφράζει την προσδοκία για ανταπόκριση των αρμόδιων αρχών με συγκεκριμένες ενέργειες και προγραμματισμό δράσεων. Η ενεργή συνεργασία και η διαρκής επικοινωνία μεταξύ των φορέων και των κατοίκων θα αποτελέσουν το θεμέλιο για την επιτυχή υλοποίηση των προτεινόμενων παρεμβάσεων και τη διασφάλιση της μακροπρόθεσμης ανάπτυξης του Προβατά Σερρών.

Τέλος, η **ομάδα σύνταξης της μελέτης παραμένει στη διάθεση των αρμόδιων αρχών** για περαιτέρω συνεργασία και διαβούλευση, με στόχο την επίτευξη των κοινών στόχων και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης της περιοχής.

Με εκτίμηση,

Ο εντολέας για λογαριασμό και με δαπάνες του οποίου εκπονήθηκε η παρούσα μελέτη:

Πολιτιστικός Σύλλογος Γυναικών «Αμαζόνες»

Η Πρόεδρος: Όλγα Αθανασακόγλου

Τηλέφωνο 6941421110 / Email info@amazonesws.gr

Site: <https://amazonesws.gr/>

Ημερομηνία 27/10/2025

Ο Οικονομολόγος που σύνταξε την παρούσα μελέτη, για λογαριασμό του Πολιτιστικού Συλλόγου Γυναικών «Αμαζόνες»:

Μιχαήλ Μικρούλης / Your CFO

Τηλέφωνο 6982903272 / Email mmikroulis@yourcfo.gr

Site: <https://yourcfo.gr/>

Ημερομηνία 27/10/2025

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

ΠΗΓΕΣ INTERNET

1. Στρατηγική Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (ΣΒΑΑ) Δήμου Σερρών

Η ΣΒΑΑ του Δήμου Σερρών εγκρίθηκε με την 3569/5-7-2017 Απόφαση Περιφερειάρχη Κεντρικής Μακεδονίας και περιλαμβάνει ένα σύστημα αλληλένδετων δράσεων που επιδιώκουν την επίτευξη μακροχρόνιας βελτίωσης των οικονομικών, περιβαλλοντικών, κλιματικών και κοινωνικών συνθηκών της περιοχής παρέμβασης και ένα αντίστοιχο σύστημα διαχείρισης (Εταιρικό Σχήμα).

<https://www.serres.gr/o-dimos-mas/chrmatodotoymena-programmata/espa-2014-2020/stratigiki-viosimis-astikis-anaptyxis-serron/?utm>

2. Σχέδιο Δράσης Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ) Δήμου Σερρών

Το Σχέδιο Δράσης ΣΒΑΚ του Δήμου Σερρών περιλαμβάνει προτάσεις για την προώθηση της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, όπως η αναβάθμιση των υποδομών μεταφορών, η προώθηση της χρήσης ποδηλάτων και η βελτίωση της προσβασιμότητας για άτομα με αναπηρία.

https://svak4rcm.imet.gr/wp-content/uploads/2023/10/%CE%94.%CE%A3%CE%95%CE%A1%CE%A1%CE%A9%CE%9D_%CE%A3%CF%87%CE%AD%CE%B4%CE%B9%CE%BF-%CE%94%CF%81%CE%AC%CF%83%CE%B7%CF%82-%CE%A3%CE%92%CE%91%CE%9A.pdf?utm

3. Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια Δήμου Σερρών

Το Σχέδιο Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια του Δήμου Σερρών περιλαμβάνει δράσεις για τη μείωση της ενεργειακής κατανάλωσης και την προώθηση της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, συμβάλλοντας στη βιώσιμη ανάπτυξη της περιοχής.

https://mycovenant.eumayors.eu/docs/seap/21627_1468231719.pdf?utm

4. Στρατηγικός Σχεδιασμός Δήμου Δράμας

Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του Δήμου Δράμας παρέχει ένα παράδειγμα για τον σχεδιασμό και την υλοποίηση στρατηγικών ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο, με έμφαση στην οικονομική ανάπτυξη, την κοινωνική συνοχή και την περιβαλλοντική βιωσιμότητα.

<https://dimos-dramas.gr/wp-content/uploads/2021/10/%CE%A3%CE%A4%CE%A1%CE%91%CE%A4%CE%97%CE%93%CE%99%CE%9A%CE%9F%CE%A3-%CE%A3%CE%A7%CE%95%CE%94%CE%99%CE%91%CE%A3%CE%9C%CE%9F%CE%A3-%CE%A0%CE%A1%CE%9F%CE%A3%CE%A7%CE%95%CE%94%CE%99%CE%9F.pdf?utm>

5. Νέοι Δρόμοι Ανάπτυξης και Καινοτομία στην Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας

Η μελέτη αυτή εξετάζει στρατηγικές ανάπτυξης και καινοτομίας στην Περιφερειακή Ενότητα Καρδίτσας, προσφέροντας χρήσιμα διδάγματα για την εφαρμογή καινοτόμων πρακτικών και την ενίσχυση της τοπικής οικονομίας.

https://www.researchgate.net/publication/379568414_NEOI_DROMOI_ANAPTYXES_KAI_KAINOTOMIA_STEN_PERIPHEREIAKE_ENOTETA_KARDITSAS